

sledních letech propachtován a inventář jeho odprodán a že zůstavitel až do smrti s manželkou na statku nehospodařil, nemůže býti závadou použití ustanovení zákona ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy, poněvadž oba manželé patřili ke stavu rolnickému, na statku osobně řadu let hospodařili a, jak bylo vyšetřeno, teprve, když následkem nemoci a stáří osobně hospodařiti nemohli, dali statek do pachtu synu manželky z prvního manželství, jehož otec byl dříve spoluvlastníkem tohoto statku. Oba poslední spoluvlastníci neměli spolu manželských potomků, jsou tu však synové z prvního manželství pozůstalé vdovy a jde o zachování rodného statku pro ně, tedy o udržení statku v rodině, o udržení statku jako hospodářského celku, což právě jest účelem zmíněného zákona. Okolnost, že pro nemoc a stáří poslední vlastníci, dříve osobně na statku řadu let hospodařivší, byli nuceni dáti statek do pachtu, nemůže nic měniti na povaze statku a na platnosti předpisů zákona čís. 68/1908 (srov. § 2 odst. (6) nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909 čís. 3). Avšak nebylo ještě soudem pozůstalostním rozhodnuto podle § 1 poslední odstavce zákona čís. 68/1908 o tom, zda tu vůbec jde o rolnickou usedlost střední velikosti ve smyslu tohoto zákona (po výsledku obecního představenstva a znalců) a proto jest napadené usnesení nejen nezákonné, nýbrž i předčasné.

Čís. 11655.

Podmínkou v § 778 obč. zák., »na nějž nebylo předem pamatováno«, nelze rozuměti, že zůstavitel musil nepominutelnému dědici něco zanechat, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem,

(Rozh. ze dne 10. května 1932, R I 251/32.)

Pozůstalostní soud neschválil projednání pozůstalosti po Prokopu T-ovi provedené a předložené notářem jako soudním komisařem vzhledem k ustanovení § 778 obč. zák., ježto poslední vůle zůstavitele Prokopa T-a byla zřízena 4. dubna 1927 a nezl. Marta T-ová, jako jediná nepominutelná dědička zůstavitelova se narodila dne 9. ledna 1928 a byla v této poslední vůli opomenuta. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Vývody stížnosti nejsou s to, by vyvrátily správné, zákonu i obsahu spisů vyhovující důvody napadeného usnesení, k nimž se vzhledem k obsahu stížnosti podotýká ještě toto: Pozůstalost byla projednána na základě poslední vůle sepsané dne 4. dubna 1927, v níž zůstavitel ustanovil za universální dědičku svou manželku Ludmilu. Poněvadž dcera zůstavitelova Marta narodila se až dne 9. ledna 1928, to jest teprve po zřízení poslední vůle, jest se zřetelem k ustanovení § 778 obč. zák. zkoumati, zda zůstavitel v posledním svém pořízení na ni pamatoval alespoň povinným dílem. V tomto případě se tak nestalo. Poslední vůle obsahuje toto ustanovení: »Budou-li z manželství našeho dítky, ona sama (t. j. vdova, jakožto universální dědička) ať rozdělí potom mezi tyto majetek podle svého uznání a vychová je za řádné členy lidské společnosti.«

Podle toho testátor s á m neučinil ohledně svého jediného dítěte žádné opatření, nýbrž ponechal s v é m a n ž e l c e úplně na vůli, zda vůbec, do jaké míry a ve které době něco z majetku zůstavitelova dítěti přenechá. Stížnost snaží se sice dovoditi, že ono ustanovení má ten smysl, že zůstavitel ponechal volnému uvážení universální dědičky jen to, co ona svému dítěti p ř e s jeho povinný díl dáti hodlá, než ze shora citovaného ustanovení takový úmysl zůstavitelův nikterak vyčísti nelze. Právem proto pozůstalostní a poručenský soud neschválil projednání pozůstalosti provedené notářem jako soudním komisařem, kteréžto projednání běře za základ závěť, jež se stala neúčinnou.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by nehledě k důvodu, z něhož odepřel schváliti projednání pozůstalosti, ve věci dále jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolacímu rekursu podanému podle § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n. do potvrzujícího usnesení soudu rekursního pro nezákonnost, nelze odepřiti oprávněnost. Oba nižší soudy odvolávají se na ustanovení § 778 obč. zák., poněvadž prý zůstavitel ve své poslední vůli sepsané dne 4. dubna 1927 nepamatoval předem na svou dceru Martu, která se narodila teprve 9. ledna 1928. Okolnost, že v této poslední vůli zůstavitel, který zemřel teprve 19. září 1930, ustanovil: »Budou-li z manželství našeho dítky, ona sama (t. j. vdova) ať rozdělí p o t o m mezi tyto majetek dle svého uznání a vychová je za řádné členy lidské společnosti«, rekursní soud nepokládá za opatření zůstavitelovo ve prospěch jediného dítěte, které se narodilo teprve po sepsání poslední vůle. Výklad ustanovení § 778 obč. zák. nižšími soudy nepokládá nejvyšší soud za správný. Tento předpis zákona jest vřaděn mezi ustanovení o nepominutelných dědicích, upravující právní prostředky nepominutelného dědice [a) při bezprávném vydědění nebo zkrácení na díle povinném § 775, b) při úplném opomenutí §§ 776 až 782]. Příklad, dostane-li bezdětný zůstavitel teprve potom, když byl projevil poslední vůli, nepominutelného dědice, váže § 778 obč. zák. na další podmínku »na nějž nebylo předem pamatováno«, čili, jak v autentickém dosud znění jest uvedeno: »für den keine Vorsehung getroffen ist«. Jest uvážiti, jaký význam má tato podmínka a podle toho teprve bude lze rozhodnouti, zda v souzeném případě jest se řídití ustanovením § 778 obč. zák. Výrazem »für den keine Vorsehung getroffen ist« nelze rozuměti, že by zůstavitel musil onomu nepominutelnému dědici něco zanechat, nýbrž jen, že naň ve svém posledním pořízení pamatoval, že učinil nějaké opatření ohledně nepominutelného dědice, ať tím, ať oním způsobem. V souzeném případě se z m í n í l zůstavitel v poslední vůli o dětech, budou-li tu z jeho manželství s universální dědičkou, děti ty sice neustanovil dědici ani nezřídil pro ně odkaz, ale přenechal své manželce, by podle svého uznání potom mezi ně majetek rozdělila. Učinil tedy pro své ještě nenarozené děti opatření, kterým ovšem děti ty jsou ve svém povinném dílu zkráceny. Poněvadž tedy zůstavitel, maje na mysli možnost, že se mu po

zřízení poslední vůle narodí potomek, pro tento případ učinil opatření, neopomenul mlčením svou dceru, která se narodila teprve po zřízení poslední vůle (9. ledna 1928), nýbrž naznačeným způsobem v poslední vůli na ni p a m a t o v a l, poněvadž dále dobu zrození dítěte přežil, zemřev teprve 19. září 1930, kdy dceři jeho bylo již více než dva a půl roku, a nepokládal přes to za potřebné poslední vůli změnit nebo doplnit, nelze použití ustanovení § 778 obč. zák. a jest jen tvrdit, že pro svou dceru učinil opatření, které nevyhovuje zákonným předpisům o nepominutelných dědicích. Shledávaje nezákonným použití ustanovení § 778 obč. zák. na tento případ, pokládá nejvyšší soud důsledkem toho i za nezákonné, že bylo odepřeno schválit projednání pozůstalosti jen vzhledem k ustanovení § 778 obč. zák.

Čís. 11656.

Soudům nepřísluší právo přezkoumávat rozhodnutí zemského správního výboru, pokud jím v mezích zákonné působnosti tohoto úřadu bylo vysloveno zrušení usnesení okresního zastupitelstva, na jehož základě byl proveden knihovní vklad.

Soud jest vázán právoplatným rozhodnutím správních úřadů o tom, zda nemovitost připsaná knihovně obci jest obecním statkem ve smyslu § 70 obecního zřízení pro Čechy.

Obecního statku nelze nabýti ani vydržením čtyřicetiletým.

(Rozh. ze dne 10. května 1932, Rv I 979/31.)

Na základě usnesení okresního zastupitelstva v U., jímž bylo dáno svolení ku převodu vlastnictví k obecnímu pozemku na starousedlíky vzhledem k prohlášení zástupců obce, bylo převedeno knihovně vlastnictví na starousedlíky. Toto usnesení okresního zastupitelstva bylo napotom zrušeno výměrem zemského správního výboru ze dne 8. července 1924, v podstatě z důvodu, že usnesení obecního zastupitelstva neexistuje, že se osadě K. za převod pozemků nedostalo úplaty, a že byl tak osadní majetek ztenčen ve své podstatě. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se obec K. na žalovaných starousedlících, by vklad vlastnického práva k onomu pozemku pro žalované byl prohlášen neplatným. Procesní soud své stolice uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Žalující strana se domáhá toho, by byl vklad vlastnického práva prohlášen za neplatný, opírajíc se o právoplatné rozhodnutí zemského správního výboru ze dne 8. července 1924, kterým bylo usnesení okresního zastupitelstva v U. a prohlášení zástupců žalující obce jako neplatné zrušeno. Tímto zrušením pozbyl platnosti právní titul, na jehož podkladě byl pro žalovanou stranu zapsán vklad vlastnického práva do pozemkových knih a v důsledku toho ani knihovní zápisy vlastnictví nejsou po právu (§ 380 obč. zák.). Nemovitosti v čísle 170 pozemkové knihy obce K. byly nesporně osadním statkem, jehož vlastníkem byla osada K. a užívání příslušelo starousedlým. V tomto smyslu se stalo rozhodnutí zemského správního výboru, že jde o obecní statek po rozumu § 70 obec. zřiz., a tímto rozhodnutím jest soud vázán. Žalovaní neuvedli pro svou